

W dniach 25–27 marca 2026 r., w siedzibie Centrum Giełdowego w Warszawie, przy ul. Książęcej 4, odbyła się kolejna edycja Polskiego Kongresu Klimatycznego. Wydarzenie o charakterze inwestycyjno-biznesowym skupiło liderów i ekspertów zaangażowanych w zieloną transformację, m.in. przedstawicieli rządu Rzeczypospolitej Polskiej, samorządów województw, w tym Samorządu Województwa Mazowieckiego, przedsiębiorstw, świata nauki, organizacji międzynarodowych, mediów oraz społeczeństwa obywatelskiego. Celem kongresu było przyspieszenie realizacji wspólnych priorytetów klimatycznych, energetycznych i gospodarczych na rzecz zrównoważonego rozwoju w Polsce oraz w Europie. Wydarzenie to zostało objęte patronatem honorowym Ministerstwa Energii, Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Ministerstwa Aktywów Państwowych, Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Ministerstwa Cyfryzacji.

Ostatniego dnia Kongresu, podczas trzech paneli eksperckich skoncentrowano się na zagadnieniach dotyczących m.in. odporności lokalnych gospodarek w odpowiedzi na postępujące zmiany klimatyczne oraz skutecznych sposobów przeprowadzenia przebudowy sektora energii, przy ścisłej współpracy jednostek samorządowych z inwestorami. Podkreślono istotne znaczenie transformacji energetycznej jako procesu zmiany modelu energetycznego opartego na paliwach kopalnych na rzecz odnawialnych źródeł energii, przy jednoczesnym zwiększaniu efektywności energetycznej, dywersyfikacji źródeł oraz budowie magazynów energii. Zaznaczono, iż przeprowadzenie skutecznej transformacji energetycznej będzie możliwe jedynie poprzez aktywizację społeczności lokalnej, modernizację infrastruktury technicznej przy wykorzystaniu funduszy zewnętrznych oraz skuteczne partnerstwo publiczno-prywatne.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, obniżenia kosztów energii i zredukowania śladu węglowego, wskazano na konieczność podjęcia skutecznych działań o charakterze holistycznym. Pani Janina Orzełowska, członek Zarządu Województwa Mazowieckiego, omówiła rolę województwa mazowieckiego w działaniach na rzecz poprawy jakości powietrza. Przyjęte strategie sektorowe i innowacyjne instrumenty wsparcia spełniają swoją funkcję przy wprowadzeniu zmian na poziomie lokalnym. Dobrym przykładem jest wdrożenie w 2019 r. programu *Mazowsze dla czystego powietrza*, skierowanego do wszystkich gmin z terenu województwa mazowieckiego, w celu wsparcia finansowego skutecznych działań antysmogowych. Kolejnym przykładem jest, realizowany w ramach projektu partnerskiego *Mazowsze bez smogu*, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej (Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027), program *Ekodoradca*. Ma on na celu poprawę jakości powietrza poprzez stworzenie sieci ekspertów na terenie województwa mazowieckiego, współpracujących z mieszkańcami gmin w zakresie doradztwa technicznego (wymiany starych form ogrzewania i

termomodernizacji budynków) oraz skutecznego pozyskiwania dofinansowania. Wskazano również na szczególną rolę nowego, autorskiego programu Samorządu Województwa Mazowieckiego – Mazowiecki Instrument Wsparcia Adaptacji do Zmian Klimatu *Mazowsze dla klimatu 2026*, który cieszy się dużym zainteresowaniem wśród beneficjentów. W ramach tego programu samorządy mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie na zadania dotyczące realizacji: błękitno-zielonej infrastruktury sprzyjającej różnorodności biologicznej, retencjonowania wody deszczowej pochodzącej z powierzchni dachów budynków użyteczności publicznej oraz realizacji energooszczędnego oświetlenia zewnętrznego. Obecnie obserwuje się duże zaangażowanie gmin w tym zakresie, co prowadzi do poprawy jakości środowiska, a tym samym i komfortu życia mieszkańców. W panelu podkreślono rolę procesu magazynowania energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii, jako kluczowego rozwiązania w celu stabilizacji systemu energetycznego. Istotnym rozwiązaniem w tym zakresie może okazać się wykorzystanie metody Power-to-Heat (PtH/P2H), polegającej na przekształcaniu energii elektrycznej w ciepło użytkowe (dla sieci ciepłowniczych lub do magazynowania) w okresach nadpodaży energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii.

Podczas Kongresu poruszono również temat postępujących zmian klimatu oraz ich wpływu na tkankę miejską. Występowanie ekstremów pogodowych, w postaci upałów przeplatanych gwałtownymi opadami deszczu, wymaga podjęcia skoordynowanych działań adaptacyjnych, zarówno na poziomie lokalnym (miejskim), jak i krajowym. W realizacji tego celu istotną rolę odgrywa *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze*^[1] oraz Mazowiecki Instrument Aktywizacji Działkowców – *Mazowsze dla działkowców 2026*. Stanowią one ramy dla działań podejmowanych na poziomie lokalnym, poprzez oferowanie wsparcia w zakresie finansowania oraz integrowania błękitno-zielonej infrastruktury z planowaniem przestrzennym. W odpowiedzi na zmiany klimatu i ryzyko powodzi nawalnych przedstawione zostały rozwiązania służące kompleksowemu zarządzaniu wodami opadowymi oraz inwestycji w zakresie wykorzystania błękitno-zielonej infrastruktury na przykładzie miasta Gdańsk. Prelegenci wskazali na możliwość wykorzystania ekologicznej alternatywy dla gazu ziemnego jaką jest biometan, pozyskiwany w procesie uszlachetniania (oczyszczania) biogazu. Jego kluczowe znaczenie wynika m.in. z możliwości wykorzystania istniejącej infrastruktury gazowej, surowców pochodzących z utylizacji odpadów: organicznych, rolniczych i spożywczych, a także wysokiej kaloryczności oraz neutralności klimatycznej.

Ostatni panel dyskusyjny skoncentrowany był na odporności na zmiany klimatyczne, niskoemisyjnej infrastrukturze oraz konkurencyjnym przemyśle. Termin odporność został zdefiniowany jako suma podjętych działań w stosunku do zjawisk ekstremalnych, takich jak

powodzie czy fale upałów, a także proces tworzenia bezpiecznych i trwałych obiektów przyjaznych dla środowiska. Z pojęciem odporności związany jest proces transformacji energetycznej, który obejmuje nie tylko zmiany technologiczne, ale społeczne i regulacyjne, wpływając na funkcjonowanie zarówno dużych przedsiębiorstw, jak i indywidualnych konsumentów. Pan Marcin Podgórski - Dyrektor Departamentu Gospodarki Odpadami, Emisji i Pozwoleń Zintegrowanych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego - podkreślił, że wspomaganie procesu transformacji energetycznej służyć będą m.in. dokumenty strategiczne, programowe oraz instrumenty wsparcia takie jak: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 (FEM), Wojewódzki Plan Transformacji Województwa Mazowieckiego, Mazowiecki Instrument Wspierania Społeczności Energetycznych czy program *Mazowsze dla czystego powietrza*. Mają one na celu m.in. dywersyfikację źródeł energii, rozwój rozproszonej energetyki prosumenckiej oraz poprawę jakości powietrza w regionie.

Ważnym elementem transformacji energetycznej w przejściu na gospodarkę niskoemisyjną jest tworzenie spółdzielni energetycznych. Ich głównym założeniem jest zrzeszanie lokalnych społeczności w celu osiągnięcia wspólnych korzyści gospodarczych, tj. zmniejszenie wydatków na energię elektryczną lub ciepłą przy zwiększeniu udziału odnawialnych źródeł energii. Dzięki dostępnemu dofinansowaniu oraz ułatwieniom prawnym, spółdzielnie energetyczne mogą stanowić istotne narzędzie w osiąganiu lokalnej samowystarczalności energetycznej, prowadząc tym samym do redukcji emisji. Polski Kongres Klimatyczny był okazją do potwierdzenia, iż skuteczna transformacja energetyczna, oparta na odnawialnych źródłach energii, wymaga zintegrowanego podejścia, łączącego: zmiany prawne, inwestycje w infrastrukturę oraz aktywną współpracę sektora publicznego i prywatnego. Wprowadzone przez sektor publiczny (samorządy) skuteczne narzędzia, w postaci dokumentów strategicznych, programowych oraz instrumentów wsparcia, pozwalają na efektywną realizację inwestycji, podział ryzyka oraz skuteczne wdrożenie nowoczesnych procesów technologicznych (ekoinnowacji) na poziomie lokalnym. Tegoroczna edycja Polskiego Kongresu Klimatycznego ugruntowała swoją pozycję najważniejszej platformy dialogu pomiędzy administracją publiczną, biznesem i sektorem finansowym w obszarze transformacji energetycznej i gospodarczej.

[1] Przyjęta uchwałą nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.